

Svaz chovatelů koní Kinských

Svaz chovatelů koní Kinských

Hradištko 126, 289 12 Sadská

schkk@equus-kinsky.cz

Šlechtitelský program Kůň Kinský

Úvod

Právním základem pro šlechtění koní Kinských je zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů a vyhlášky MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení tohoto zákona. Řídí se dlouhodobým programem navrženým Radou plemenné knihy (dále jen RPK) a schváleným uznaným chovatelským sdružením. SCHKK vede plemennou knihu pro koně Kinské (dále jen KK) a zajišťuje realizaci šlechtitelského programu.

Šlechtitelský program (dále jen ŠP) prosazuje a uvádí do života chovatelské postupy vedoucí k dosažení chovného cíle. Základní metodou je přitom plemenný výběr (pozitivní selekce) a hodnotí se plemenný typ a pohlavní výraz, stavba těla a výkonnost ve výkonnostních zkouškách, případně v soutěžích. K hodnocení se používá i vhodných metod stanovení plemenné hodnoty.

ŠP je zárukou objektivního zjišťování a hodnocení pro potřeby chovatelů. Zajišťuje udržení tohoto národního plemene a jeho úspěšný chov a uplatnění. Stanovuje chovný cíl, selekční program, zjišťování a evidenci výkonnosti, kontrolu dědičnosti, posuzování vlastností, zveřejňování dosažených výsledků šlechtění a plemenářské práce.

1. Plemenné knihy

Do šlechtitelského programu KK jsou zahrnuti všichni plemenní koně, kteří jsou zapsáni do některé z těchto plemenných knih:

- plemenná kniha hřebců
- hlavní plemenná kniha klisen
- plemenná kniha klisen
- pomocná plemenná kniha klisen
- plemenná kniha klisen **Sport**

Pro plemenné knihy je dále použito zkratky PK.

2. Metody chovu

2.1. Základní chovatelskou metodou je čistokrevná plemenitba, tzn. že jsou připouštěni hřebci z PK hřebců na klisny z HPK, PK a PPK klisen.

2.2. Vzhledem k tomu, že byl chov KK v posledním, poměrně dlouhém období ovlivňován i hřebci mnohostranně užitkového typu, ~~půjde šlo~~ v první fázi šlechtění především o harmonizaci šlechtění na užitkový typ s hlavním cílem, kterým je udržet v populaci PGKK a gen pro žluté zbarvení. Při tom není žádoucí neúměrně zvyšovat počet světlých izabel a plaváků. Proto budou

Svaz chovatelů koní Kinských

Svaz chovatelů koní Kinských

Hradištko 126, 289 12 Sadská

schkk@equus-kinsky.cz

využívání i vhodní plemenici jiných barev než žluťáci a plaváci odpovídajícího užitkového typu a charakteru, kteří by mohli založit i další linie.

2.3. Vzhledem k rozsahu populace bude nezbytné udržet na přiměřeném stupni příbuznost. Proto počítáme s uplatněním rotace plemeníků v rodinách klisen a hodnocením populace v jednotlivých generacích s ohledem na výši koeficientu příbuzenské plemenitby (F_x). K ustálení užitkového typu bude v odůvodněných případech možné použít i příbuzenské plemenitby nejvýše však ve stupni blízká.

2.4. Základním kritériem při výběru do HPK a PK je rodinná příslušnost, procentické zastoupení původních genů koní Kinských (PGKK), minimální KVH a užitkový typ. Zápis do PPK bude umožněn klisnám s příbuzenskou návazností na KK a dále klisnám v první fázi regenerace umožněn i klisnám s 0 % PGKK, ale žlutého nebo plavého zbarvení a klisnám plnokrevným, minimální KVH s odpovídajícím užitkovým typem.

Od roku 2015 následuje druhá fáze šlechtění s důrazem na ustálení žádaného typu. Proto je již od roku 2013 udělována typu odpovídajícím jedincům na Národní přehlídce KK Premie, která se zápisem do Průkazu koně stává součástí identifikace koně, je evidována v PK a uvedena v Průkazu o původu hříbat narozených po oceněných rodičích.

Od roku 2015 je zápis klisen do oddílů PK prováděn výhradně, po splnění bodu 7 ŘPK, na základě posouzení typu a a doporučení RPK.

2.5. U KK bude evidován údaj o původních genech koní Kinských (PGKK). Výpočet původních genů koní Kinských (PGKK) je popsán v samostatné příloze.

Zásadně nelze připouštět plnokrevné hřebce zapsané do PKH na plnokrevné klisny zapsané do oddílů PK.

2.6. Rozbor rodin koní Kinských:

2.6.1. **Rodina N** založená polokrevnou klisnou Nancy, pokračující přes vnučku 27 Nedejse, světlou izabelou nar. 1904. Tato rodina byla chována v původním typu až na některé výjimky, ke kterým patřil zejména hřebec 957 Notář po hannoverském hřebci Alarm, který se ale především díky své plodnosti, zasloužil o udržení žlutého genu především ve východních Čechách. Z rodiny pochází celá řada výkonných dostihových koní, především vítězka VP Norma, hřebec Nezamysl, klisna Najada a další.

2.6.2. **Rodina J** založená anglickou polokrevnou klisnou Hero I pokračující klisnou Jitřenka isabelou, nar. 1945 po otci Przedswit III. Z rodiny pochází celá řada koní s velmi dobrou sportovní výkonností především ve všestrannosti (Jelena, Jalna, Jena a další). Příslušníci této rodiny se vyznačovali i odpovídajícím typem.

2.6.3. **Rodina Č** založená klisnou VČ 391 Čita po Cesar patří dnes k nejrozšířenějším. Z rodiny pochází plemení hřebci 7 Marin lipský-1, 4218 Marin lipský-2, 23 Varin lipský, 155 Alarm lipský-2, 3262 Tuzex, 3261 Darex, 333 Almhirt týnský, 409 Garut hamburský, 497 Div týnský, 525 Taarlo Kubišta-1 i 2712 Taarlo Kubišta-2. Rodina byla chována spíše v typu kombinovaném i když i zde docházelo k použití hřebců v jezdeckém typu včetně anglických plnokrevníků.

2.6.4. **Rodina M** byla založena plavou klisnou Jiskra a pokračovala dcerami Jizera, Julka a Jitra, byla později označována M. Příslušníci rodiny jsou spíše v typu středně mohutných mnohostranně užitkových koní.

Svaz chovatelů koní Kinských

Hradištko 126, 289 12 Sadská

schkk@equus-kinsky.cz

2.6.5. **Rodinu O** založila A1/1 klisna Queen of Haerts. Rodina pak byla silně ovlivněna anglickým polokrevným kmenem Furioso a v poslední době se podílí na rozšíření genové variability v barvě. Příslušníci této rodiny se vyznačují velmi dobrými užitkovými vlastnostmi. ~~Hřebec 556 DAF Ondráš je výkonným skokovým i drezurním koněm.~~

3. Ohraničení využitelnosti hřebců

Vybraní hřebci musí splnit podmínky pro zápis do PK KK jak v hodnocení exteriéru, rodokmenu, % ~~PGKK~~ i výkonnosti dle Řádu plemenné knihy. Použití hřebců jiných plemen (viz odstavec 4) je vymezeno a ohraničeno.

4. Použití jiných plemen

Za podmínky splnění kritérií platných pro KK může být použito plemeno anglický plnokrevník (viz ŘPK KK).

Použití ostatních plemen je možné výjimečně po schválení RPK KK a musí být prokázán přínos pro regeneraci plemene.

Pro urychlení šlechtitelského procesu bude u potomka, jehož jeden z rodičů má PGKK a druhý je anglický plnokrevník, připočteno 25 % PGKK. Pokud by ve výjimečném případě byl po schválení RPK KK zařazen kůň s vysokým podílem genů anglického plnokrevníka bude započteno úměrně nižší procento původních genů odpovídající hodnotě podílu anglického plnokrevníka v jeho rodokmenu.

5. Hodnocení a testování užitkových vlastností

U plemenných koní je hodnocen plemenný typ a pohlavní výraz, rodokmen, procenta PGKK, stavba těla, výkonnost a zdravotní stav. Zásady hodnocení jsou uvedeny ve Zkušebním řádu (dále jen ZŘ), kde jsou také uvedeny předepsané protokoly. Výsledky budou pravidelně publikovány.

6. Metody selekce

Vzhledem k malé populaci bude použita především metoda direkcionalní (směřovaná), především na % ~~PGKK~~, ~~žlutý gen a zdraví~~. **typ, zdraví a charakter**. Dále bude použita i selekce stabilizační, především na udržení požadovaného typu a charakteru chovaných koní.

6.1. Hřebecí a hřebci budou selektováni:

- při výběru do testační odchovny
- při předvýběru do plemenitby
- při základních zkouškách výkonnosti
- při udělení výběru
- na základě informací o potomstvu

6.2. Klisničky a klisny budou selektovány :

- při označování pod klisnou
- při zkouškách výkonnosti

Svaz chovatelů koní Kinských

Hradištko 126, 289 12 Sadská
schkk@equus-kinsky.cz

- při zápisu do plemenné knihy.

Metody selekce budou rozpracovány chovatelskou komisí a realizovány v jednotlivých krocích. Základní selekční kritéria jsou součástí podmínek pro zápis do PK. Výsledky budou pravidelně publikovány.

7. Posuzování sledovaných znaků

U hřebců a klisen se hodnotí uvedené znaky tak, aby se vyloučením nedostatků ve stavbě těla, v mechanice pohybu, v projevech výkonnosti a vyloučením dědičně podmíněných (genetických) vad, udržovala kvalita a zdraví chovaných koní.

Hodnocení a popis stavby těla probíhá před zápisem do PK. Hodnocení koní se provádí na tzv. svodech, chovatelských výstavách, při zkouškách výkonnosti nebo výjimečně – na základě individuální žádosti – u chovatele.

Hodnocení se provádí dle následujícího schématu:

- a) plemenný typ a pohlavní výraz
- b) stavba těla
 - b1) rámec
 - b2) hlava
 - b3) krk
 - b4) horní linie
 - b5) přední končetiny
 - b6) zadní končetiny
- c) pravidelnost pohybu
- d) krok
- e) klus – kmih a elasticita
- f) cval
- g) skok ve volnosti
- h) výcvik
- i) jezditelnost
- j) skoková zkouška pod sedlem

a) Plemenný typ a pohlavní výraz

Žádoucí: ušlechtilý sportovní kůň středního rámce, suché klouby, dobře osvalený, s dobře vyjádřeným pohlavním výrazem.

Nežádoucí: malý nebo přerostlý kůň, hrubý nebo lymfatický, příliš dlouhého nebo krátkého rámce, bez pohlavního výrazu.

b) Stavba těla

Cílem je korektní a harmonická stavba bez větších vad.

S v a z c h o v a t e l ů k o n í K i n s k ý c h

Hradištko 126, 289 12 Sadská
schkk@equus-kinsky.cz

b1) Rámec

Žádoucí: středně velký, kratší obdélníkový.

Nežádoucí: krátký nebo dlouhý.

b2) Hlava

Žádoucí: suchá, ušlechtilá hlava s výrazným okem a dobře utvářenou elastickou hubou.

Nežádoucí: velká, neharmonická, v čele nebo v nosní partii klenutá, zapadlé nebo vypoulené oko, tuhý, krátký koutek.

b3) Krk

Žádoucí: středně dlouhý, dobře osvalený, středně vysoko nasazený (téměř pravoúhle na plec), mírně klenutý, lehce a pravidelně ohebný mezi hlavou a kohoutkem.

Nežádoucí: vysoko nasazený, příliš dlouhý nebo krátký, obrácený nebo silný.

b4) Hřbet

Žádoucí: přiměřeně dlouhý, výrazný kohoutek plynule přecházející v pevný, středně dlouhý ale pružný hřbet, který pokračuje na pevná, dobře vázaná bedra.

Nežádoucí: ostrý nebo nevýrazný kohoutek, měkký nebo kapří hřbet a dlouhá odsazená bedra.

b5) Přední končetiny

Žádoucí: dlouhá šikmá lopatka s dobře osvalenou plecí, pravidelný postoj, suché výrazné klouby, přední holeň kratší, nemá přesahovat 2/3 předdrámí, středně dlouhá spěnka v úhlu 45° – 50°, kopyto pravidelné, prostorné, s kvalitní rohovinou.

Nežádoucí: strmá plec, dlouhá holeň, strmá nebo měkká spěnka, lymfatické klouby, zaříznutá, zaškrcená nebo prohnutá holeň, špatně zaúhlené a defektní kopyto, nepravidelné postoje.

b6) Zadní končetiny

Žádoucí: pravidelný postoj, silné svalnaté stehno, mírně skloněná dlouhá zád', široké silné koleno, suché dobře zaúhlené (140 – 150°) široké hlezno, spěnka a kopyto tvoří dvě stejné poloviny z celkové délky a úhel spěnky svírá 50 – 55° se zemí.

Nežádoucí: nepravidelné postoje, úzké krátké hlezno, sražená zád'.

c) Pravidelnost pohybu

Žádoucí: zepředu a zezadu pozorovaný pohyb končetin přímý v jedné rovné linii.

Nežádoucí: rozhazování, strouhání.

d) Krok

Žádoucí: čtyřtaktní, končetiny se pohybují pravidelně, lehce energicky vyšlapují s přešlapem zadních stop před přední.

Nežádoucí: kohoutí krok, nárok, krok bez kmihu.

e) Klus – kmih a elasticita

S v a z c h o v a t e l ů k o n í K i n s k ý c h

Hradištko 126, 289 12 Sadská
schkk@equus-kinsky.cz

Žádoucí: dvoutaktní chod, prostorný, elastický, výrazný posun zádě se zapojením hřbetního svalstva, přední plec je dobře uvolněná.

Nežádoucí: málo prostorný, nevýrazný.

f) Cval

Žádoucí: třítaktní, elastický, energický, s dobrým posunem zádě, s pružným hlezmem.

Nežádoucí: málo prostorný, s malým posunem.

g) Skok ve volnosti

Žádoucí: s chutí skákající pozorný kůň, soustředěný, s energickým rychlým odrazem, vyklenutým hřbetem a krkem (skokový luk), s výrazným pohybem kohoutku nahoru, pružným hřbetem a otevřením úhlu v hleznech.

Nežádoucí: vysoký nos během skoku, spuštěné přední končetiny, plochý skok, tuhý nebo prohnutý hřbet, nepozornost, bázlivost.

h) Výcvik

Žádoucí: charakterní kůň, dobře se chovající ve stáji i pod sedlem, nedělající vážné problémy při ošetřování, korekturách, kování a veterinárních zákrocích, je živého temperamentu, tvrdé konstituce, dobře krmitelný a učenlivý.

Nežádoucí: nervózní, líný nebo vzpurný kůň, špatně komunikující při výše vyjmenovaných činnostech, bez temperamentu, měkké konstituce nebo špatně krmitelný.

i) Jezditelnost

Žádoucí: uvolněný, prostupný a ohebný kůň, pohybující se v dobré rovnováze, soustředěný na jezdcovy pomůcky a ochotně je přijímající, pružný, schopný udržovat takt.

Nežádoucí: málo prostupný, neuvolněný, neohebný kůň, který má problémy s udržením rovnováhy, nesoustředěný, na pomůcky jezdce reaguje slabě, vznětlivě nebo vzpurně, vypadává v některém z chodů z taktu.

j) Skoková zkouška pod sedlem

Žádoucí: ochotný kůň překonávající překážky dobrým stylem a s přiměřeným respektem, pravidelně a uvolněně se pohybuje mezi překážkami při nájezdech i po doskoku, je dobře ovladatelný.

Nežádoucí: neochotný kůň skákající strnule nebo ploše, má přílišný respekt před překážkami nebo je respektuje málo, špatně se ovládá.

Měření koní při zápisu do PKK

U klisen zapisovaných do PKK se zjišťují tyto rozměry:

- výška v kohoutku hůlková (KVH)
- výška v kohoutku pásková (KVP)
- obvod hrudníku (OH)
- obvod holeně (Ohol)

S v a z c h o v a t e l ů k o n í K i n s k ý c h

Hradištko 126, 289 12 Sadská

schkk@equus-kinsky.cz

U hřebců zapisovaných do PKH se zjišťují tyto rozměry:

Měřené páskovou mírou:

- výška v kohoutku pásková (KVP)
- obvod hrudníku (OH)
- obvod holeně (Ohol)

Měřené hůlkovou mírou:

- výška v kohoutku hůlková (KVH)
- výška v sedle
- výška v kříži
- výška kořene ocasu
- hloubka hrudníku (rozdíl KVH – výška sterny)
- šířka v prsou
- šířka hrudníku za lopatkou
- přední šířka pánve
- střední šířka pánve
- šikmá délka těla

8. Zdravotní stav

U plemenných koní se požaduje výborný zdravotní stav, plodnost a genofond bez dědičně podmíněných vad a nemocí.

Zdravotní stav potomstva se posuzuje při první evidenci pod klisnou a při zápisu klisen a hřebců do PK. U mladých koní se posuzuje i růst a vývin a vylučují se jedinci zaostávající ve vývinu a se zjevnými dědičně podmíněnými vadami a nemocemi. Rozsah zjišťovaných známých dědičných vad: nepravidelnosti skusu, vnitřní zánět oka, alopatický ekzém, kryptorchismus, zlozvyky. RPK pravidelně vyhodnocuje zjištěné poznatky.

9. Testační odchovny

Provoz v testačních odchovnách se řídí provozním řádem schváleným SCHKK. Tento řád upřesňuje předepsanou evidenci, zoohygienické požadavky a zásady odchovu. Testační odchovny jsou zřizovány pro kvalitní odchov hřebečků a zajištění možnosti časného získávání informací o kvalitě plemenů využívaných v chovu. Účelem testace je vyhodnocování kontroly dědičnosti plemenných hřebců a vlastní užitkovosti testovaných hřebečků ve srovnatelných podmínkách. Za testační odchovnu lze považovat zařízení, kde je možnost odchovávat, připravovat a základní zkoušku vykonávat s minimálně 10 hřebečky jednoho ročníku teplotekrevných plemen se stejnými podmínkami testování. SCHKK stanovuje nejmenší počet hřebečků v testační odchovně na 2 hřebečky plemene KK jednoho ročníku.

Testační odchovna musí být vybavena minimálně:

- řádně oplocenými pastvinami s možností napájení a rozlohou pastviny na jednoho hřebečka:
 - 0,3 ha/do 1 roku stáří
 - 0,4 ha/do 1 roku do 3 let

S v a z c h o v a t e l ů k o n í K i n s k ý c h

Hradištko 126, 289 12 Sadská
schkk@equus-kinsky.cz

-0, 5 ha/nad 3 roky stáří

- vyhovující stáji pro volné ustájení s možností individuálního příkrmování
- pevnou plochou pro posuzování a předvádění koní
- pohybovou dráhou pro posouzení mechaniky pohybu a skokového projevu
- možnost odděleného odchovu jednotlivých ročníků
- kvalitním personálem se základními znalostmi zoohygieny a zákroků první pomoci při ošetření drobných zranění před přivoláním veterinárního lékaře.

Pro vykonávání základních zkoušek výkonnosti – možnost boxového ustájení s kapacitou minimálně 10 boxů, možnost přípravy a předvádění koní za jakýchkoli povětrnostních podmínek a kvalitní jezdecký personál.

Testační zařízení musí garantovat celou testaci včetně závěrečné zkoušky.

Zkušební komisi pro hřebečky plemene KK v odchovně jmenuje výbor SCHKK.

Návrh úprav předkládá výbor SCHKK a RPK.

Projednáno na schůzi dne 17. 12. 2014 a 29.1. 2015

Zpracoval P. Dvořák